

Jaarverslag 2016

STICHTING ACHMEA SLACHTOFFER
EN SAMENLEVING

04

Bestuursverslag

13

Nieuwe projecten

23

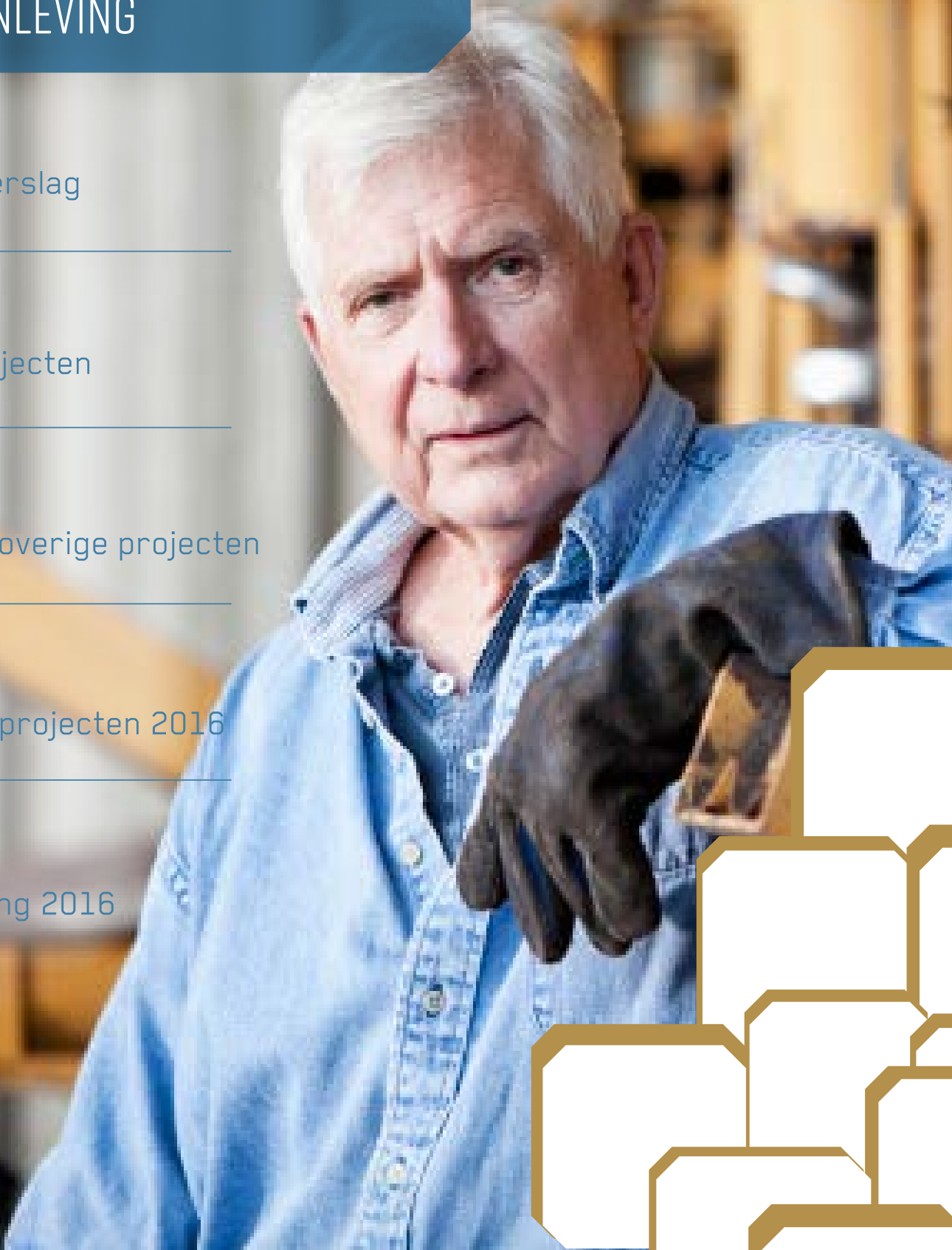
Voortgang overige projecten

27

Afgeronde projecten 2016

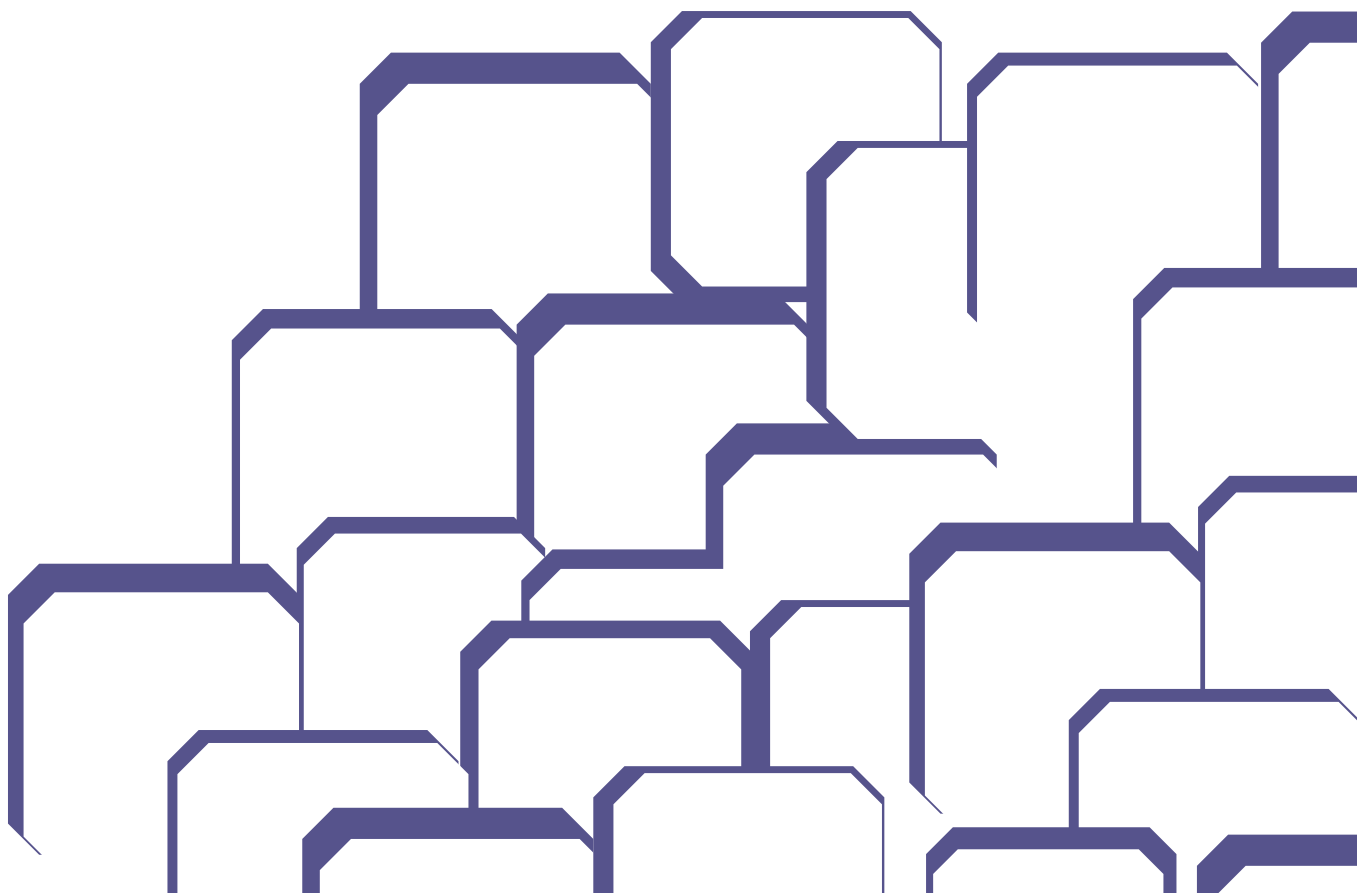
34

Jaarrekening 2016

INHOUD

BESTUURSVERSLAG	4
Missie en doelstelling	4
Beleid met betrekking tot de doelstelling	5
Verslag van de activiteiten in 2016	7
Vooruitblik naar 2017	9
Beleid omtrent de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen	10
Financiële positie	10
Personalia en samenstelling van het bestuur	12
Bijlage bij het bestuursverslag: Overzicht projecten	13
JAARREKENING 2016	34
Balans	34
Staat van baten en lasten	35
Kasstroomoverzicht	36
Toelichting	36
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	37
Toelichting op de balans per 31 december 2016	38
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2016	42
Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016	43
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	44

BESTUURS VERSLAG

MISSIE EN DOELSTELLING

Stichting Achmea Slachtoffer & Samenleving stimuleert en financiert (onderzoeks)projecten in relatie tot het thema slachtofferschap. De gefinancierde projecten richten zich op het verbeteren van voorlichting, preventie of behandeling van slachtoffers.

De doelstelling van Stichting Achmea Slachtoffer en Samenleving (SASS) is in de statuten omschreven als:

- Het initiëren, stimuleren en financieel ondersteunen van innovatieve activiteiten en projecten welke zich door middel van onderzoek, voorlichting en preventieve activiteiten richten op:
 - verbetering van de kwaliteit van de hulpverlening aan slachtoffers, door onder meer politie en justitie, instellingen in de gezondheidszorg, verzekeraars alsmede maatschappelijke hulpverlenende instanties;
 - de re-integratie van slachtoffers in de samenleving;
 - de bevordering van de sociale zelfredzaamheid van (potentiële) slachtoffers.
- Het vertalen van de resultaten van de hiervoor bedoelde activiteiten en projecten ten behoeve van de samenleving, waaronder tevens begrepen de verzekeringsbranche en (professionele) hulpverlenende instanties.
- Het bevorderen van de bewustwording en bekendheid bij het publiek en betrokken partijen van de positie van slachtoffers in de samenleving door middel van voorlichting, publicaties en conferenties omtrent de resultaten van de activiteiten en projecten van SASS.

SASS beschikt sinds 2008 over de ANBI-status en is statutair gevestigd in Zeist, aan de Handelsweg 2, 3707 NH.

BELEID

In de bres voor slachtofferschap

SASS wil een bijdrage leveren aan de (wetenschappelijke) fundering van slachtofferschap, om vervolgens te komen tot aanpassingen en verbeteringen in de praktijk. SASS levert financiële steun aan projecten, die een bijdrage willen leveren aan het verbeteren van de positie van slachtoffers in de samenleving. Dat kan een bijdrage zijn op het gebied van voorlichting, preventie, behandeling of een combinatie van die drie. SASS verleent zelf niet direct slachtofferhulp.

Kwaliteitsverbetering

Door het initiëren, stimuleren en financieel ondersteunen van innovatieve activiteiten en projecten op het gebied van slachtofferschap genereert SASS meer onderzoek, voorlichting en preventieve activiteiten. SASS stelt zich ten doel de kwaliteit van de hulpverlening aan slachtoffers te verbeteren. Daarbij valt te denken aan hulpverlening door politie en justitie, instellingen in de gezondheidszorg, verzekeraars, maar ook door maatschappelijke hulpverlenende instanties.

Slachtoffers kunnen om allerlei redenen moeite hebben hun positie in de maatschappij te herijken. Daarom vormt het faciliteren van de re-integratie van slachtoffers in de samenleving een continu punt van aandacht. Slachtoffers weten steeds beter dat zij in hun recht

staan. Zij weten zich te organiseren en weten te vragen om wat zij nodig hebben. SASS richt zich op het verder bevorderen van de sociale redzaamheid van (potentiële) slachtoffers.

Verbinding

SASS vindt het belangrijk om een brug te slaan tussen wetenschap en maatschappij. Daarom ziet SASS wetenschappelijke resultaten graag vertaald naar maatschappelijke uitwerking. Het dichter bij elkaar brengen van wetenschap en samenleving is een van de doelen die SASS zichzelf sinds de oprichting stelt. SASS is ervan overtuigd dat er op dat gebied continue verbeterkansen liggen.

**SLACHTOFFERS KUNNEN OM ALLERLEI
REDENEN MOEITE HEBBEN HUN POSITIE
IN DE MAATSCHAPPIJ TE HERIJKEN**

Bewustwording

Slachtofferschap is er in alle soorten en maten; al is dat niet altijd even zichtbaar. SASS vindt het belangrijk dat de positie van slachtoffers in de samenleving zichtbaar is en blijft. Het actief bevorderen van de bewustwording en bekendheid van resultaten rondom de slachtofferpositie bij het publiek en de partijen die hierbij betrokken zijn, moet daarom als continu speerpunt worden gezien.

FOCUS

Focus op verbeteren positie van ernstige verkeersslachtoffers en de positie van slachtoffers in de zorg.

Focus

Het bestuur van SASS heeft in 2014 op basis van kennis en ervaring, bestudering van haar eigen historie en de relevante trends in de wereld van de slachtofferhulp een vertaling gemaakt naar prioriteiten voor de periode 2014-2018. Deze zijn geformuleerd in het beleidsplan 2014-2018. Daarin zijn een aantal domeinen geprioriteerd, deze zijn nog steeds relevant en actueel.

Bewust is gekozen om het aantal beperkt te houden, om daarmee een scherpere focus aan te kunnen brengen. De twee primaire speerpunten zijn:

1. het verbeteren van de positie van ernstige verkeersslachtoffers;
2. het verbeteren van de positie van slachtoffers in de zorg.

Voor deze twee categorieën is SASS zelf proactief om projecten te initiëren.

Daarnaast ziet SASS nog drie andere categorieën slachtoffers waarvoor aandacht is gewenst. Hierin neemt SASS zelf minder het initiatief voor projecten. Dit betreft projectvoorstellen op het terrein van:

1. slachtoffers in de publieke dienstverlening;
2. slachtoffers van huiselijk geweld;
3. nieuwe type slachtofferschap, zoals slachtofferschap door cybercrime.

VERSLAG VAN DE ACTIVITEITEN IN 2016

9 projecten gehonoreerd

In 2016 heeft SASS 18 projectaanvragen ontvangen, waarvan er 9 zijn gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 606.800. Daarvan zijn 2 projecten geselecteerd via een zgn. 'call voor onderzoeken' voor projecten t.b.v. ernstige verkeersslachtoffers.

Belang praktische toepasbaarheid

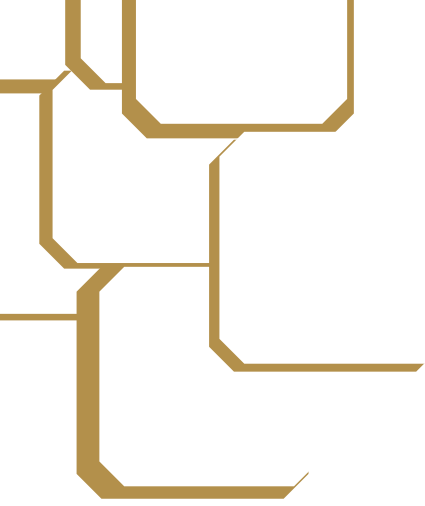
De belangrijkste criteria bij het beoordelen van aanvragen zijn aansluiting bij de doelstellingen en speerpunten van SASS en de praktische toepasbaarheid. SASS is geen onderzoeksinstituut, maar een stichting die door het financieren van onderzoeken en projecten een bijdrage wil leveren aan het verbeteren van de positie van slachtoffers in de Nederlandse samenleving.

De door SASS gefinancierde projecten, vaak wetenschappelijk van aard, zijn gericht op voorlichting, preventie of behandeling in relatie tot het thema slachtofferschap. Zij mogen niet een herhalend of uitsluitend verdiepend onderzoek zijn, maar moeten praktisch toepasbaar zijn en impact hebben.

Gedurende de looptijd van een project wordt de aanpak, voortgang en het beoogde tijdsplan gevolgd. Bij de afronding van een project is er specifiek aandacht voor de toepasbaarheid en borging van de uitkomsten. Vanuit SASS is er voor elk project een bestuurslid inhoudelijk betrokken, dit bestuurslid is contactpersoon voor de uitvoerende organisatie. Per kwartaal leveren de projectleiders een voortgangsrapportage aan, welke wordt besproken in de bestuursvergadering.

Call voor onderzoeken Ernstige verkeersslachtoffers

SASS heeft in 2016 een 'call voor onderzoeken' uitgezet bij jonge academici, voor projecten rondom het speerpunt 'Ernstige verkeersslachtoffers'. Met de vraag: Heeft u een voorstel voor onderzoek rondom ernstige verkeersslachtoffers? Dan kunt u bij ons een aanvraag voor financiering indienen.

FILMOPROEP

NOTITIE

Deze oproep was een open uitnodiging aan de wereld van de jonge academici (= promovendi tot 5 jaar na promotie) om op het onderwerp ernstige verkeersslachtoffers een onderzoek te starten en een projectvoorstel bij SASS in te dienen.

Een jury, bestaande uit Jeroen Steenbrink (bestuurslid SASS), Harry Crielaars (op dat moment nog Voorzitter Raad van Bestuur Slachtofferhulp Nederland) en Antony Pemberton (hoogleraar victimologie en directeur INTERVICT) hebben de aanvragen beoordeeld. Tijdens een bijeenkomst op 22 november zijn de aanvragers in de gelegenheid gesteld via een zgn. 'pitch' de jury te inspireren en overtuigen van het nut van de aanvraag. De jury heeft uiteindelijk twee aanvragen gehonoreerd.

In 2017 zal deze aanpak worden ingezet voor HBO-ers. In 2016 zijn contacten gelegd met Hogescholen.

Expertbijeenkomst slachtoffers in de zorg

Rondom de twee speerpunten: het verbeteren van de positie van ernstige verkeersslachtoffers en slachtoffers in de zorg neemt SASS ook zelf het voortouw om projecten te initiëren. Vanuit die ambitie heeft SASS in oktober 2016 een expertbijeenkomst georganiseerd rondom het thema 'slachtoffers in de zorg'.

IN 2017 'CALL VOOR ONDERZOEKEN'

PROJECTEN SLACHTOFFERS IN DE ZORG

De aanwezigen bestond uit een divers gezelschap: zorgverleners, onderzoekers en belangenbehartigers. Tijdens deze bijeenkomst gingen zij met elkaar in gesprek over ervaringen en inzichten uit de dagelijkse praktijk en mogelijke oplossingen en (wetenschappelijke) onderzoeksvragen. Het leverde open en waardevolle gesprekken op. De uitkomsten zijn verwerkt in de notitie 'Slachtoffers in de zorg' dat staat vermeld op de website van SASS. In het voorjaar 2017 worden via een zgn. 'call voor onderzoeken' organisaties uitgenodigd om passende onderzoeksvorstellen in te dienen.

Bestuursevaluatie

In het voorjaar van 2016 heeft het bestuur tijdens een evaluatiebijeenkomst stil gestaan bij het reilen en zeilen van het bestuur. Daarbij richten we ons op een korte evaluatie van het beleid en een evaluatie van het functioneren van het bestuur. De bestuursevaluatie werd unaniem als zinvol ervaren en zal tweejaarlijks plaatsvinden.

Actualiseren statuten

In 2016 is gestart met het actualiseren en modernisering van de statuten van SASS, aangepast naar de huidige wetgeving en tijdgeest. Dit zal in 2017 worden afgerond.

Communicatie

SASS heeft in 2015 een geheel vernieuwde website geïntroduceerd. In 2016 is de website verder door ontwikkeld, met een prominentere plek voor de projecten, aangevuld met verhalen van projectleiders over de voortgang en resultaten van projecten.

Van het project 'Herstelrecht' is een film gemaakt, welke actief binnen de netwerken is verspreid.

VOORUITBLIK NAAR 2017

SASS gaat door op de ingeslagen, proactieve weg met focus op de speerpunten. Aangezien de financiële situatie op orde is, zal SASS ook in 2017 zelf pro-actief passende projecten initiëren rondom de twee speerpunten: het verbeteren van de positie van ernstige verkeersslachtoffers en het verbeteren van de positie van slachtoffers in de zorg. Met een oproep voor 'call voor onderzoeken' voor projecten gericht op 'Slachtoffers in de zorg' en een pitch-aanpak voor HBO-ers, gericht op ernstige verkeersslachtoffers.

SASS zal wetenschappers, organisaties en onderwijsinstanties stimuleren goede aanvragen in te dienen rondom deze twee speerpunten. Op de andere thema's zal SASS zelf minder het initiatief nemen voor projectaanvragen. SASS zal blijven werken aan het versterken van de bekendheid en zichtbaarheid van het werk van SASS. Via de vernieuwde website van Vereniging Achmea, de vereniging die ons de financiële middelen voor onze stichting verstrekt, gaan we in 2017 op structurele basis het verhaal van SASS en afgeronde projecten delen. Hierdoor bereiken we naast een brede doelgroep in Nederland ook een grote groep Achmea medewerkers, zodat ook zij het verhaal van SASS beter leren kennen.

De drijfveer van ons werk blijft het slachtoffer zelf: het gebruik van hun eigen kracht, doelmatig ondersteund door gepaste hulpverlening in een samenleving die ruimte geeft aan slachtoffers om hun eigen leven weer op te pakken. Zo zijn we terug bij de doelstelling zoals geformuleerd bij de start van onze stichting en bovendien aangekomen bij onze inspiratie ook voor 2017.

BELEID OMTRENT DE OMVANG EN FUNCTIE VAN HET VRIJ BESTEEDBARE VERMOGEN

Het beleid omtrent de functie en omvang van het vrij besteedbare vermogen is neergelegd in het financieel bestedingsplan 2015 - 2017. Als gevolg van de heroriëntatie van de speerpunten zijn er tot 2014 niet actief projecten geselecteerd en gefinancierd. Dat resulteert in het huidige positieve resultaat.

Het beleid is om in de komende jaren in totaal € 550.000 extra te besteden aan projecten die passen bij de speerpunten uit het beleidsplan 2014 - 2018. Waarbij de focus primair ligt op projecten gericht op de positie van ernstige verkeersslachtoffers en slachtoffers in de zorg.

In het najaar van 2017 zal deze aanpak en de financiële situatie worden geëvalueerd en zullen keuzes gemaakt worden voor de jaren daarna, in lijn met het beleidsplan 2014 - 2018.

Financiële positie

Eind 2011 is een aantal maatregelen genomen, die de financiële positie van SASS op langere termijn moeten borgen. Mede door het prudente financiële beheer in de jaren 2012 en 2013 werd eind 2013 een situatie bereikt, waarbij de gewenste buffer ter grootte van de jaarlijkse bijdrage van Vereniging Achmea (€ 545.000) in een bestemmingsfonds kon worden gereserveerd.

Naast het voornoemde bestemmingsfonds paraisseert per ultimo 2016 aan de passiefzijde van de balans nog een voor projecten vrij besteedbare reserve ter grootte van € 468.445. Aan de actiefzijde van de balans slaan deze posten met name neer in de liquide middelen van SASS. Deze bedroegen per ultimo 2016 € 1.644.736.

In het verslagjaar bedroegen de baten € 501.370. Deze bestonden naast een dotatie van Vereniging Achmea ter grootte van € 499.750 uit een bedrag van € 1.620 aan het saldo van ontvangen en betaalde interest. Als gevolg van de dalende intrest betaalt de SASS in 2016 intrest over een deel van de liquide middelen.

‘Ondersteuning in een samenleving die ruimte geeft aan slachtoffers om hun eigen leven weer op te pakken.’

De lasten van € 708.958 kunnen worden uitgesplitst naar uitvoeringskosten ter grootte van € -/- 69.721 en projectbijdragen van € 639.237.

De projectbijdragen betreffen naast de reeds eerder genoemde negen toegekende projecten in 2016 ook een extra bijdrage aan het project Slachtoffers van Medische missers van € 2.341 ook een bijdrage aan het Fonds Slachtofferhulp voor de www.slachtofferwijzer.nl van € 23.150 voor drie jaar en een pitch aanpak verkeersslachtoffers van € 6.946.

Het vrij besteedbare vermogen (overige reserves) van € 468.445 zal toekomstgericht worden ingezet om nieuwe projecten te ontwikkelen. Een eventueel batig of nadelig saldo zoals dat blijkt uit de staat van baten en Lasten wordt ten gunste of ten laste van het vrij besteedbare vermogen gebracht.

PERSONALIA EN SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR

De heer prof. dr. Th. Huibers heeft aangegeven zijn 1e termijn als bestuurslid SASS niet te verlengen. Het bestuur bedankt de heer Huibers voor zijn actieve en inspirerende bijdrage aan de versterking van SASS.

Op 9 december 2016 is de heer Woudstra formeel door het bestuur van Vereniging Achmea benoemd als bestuurslid van SASS. Hierdoor komt zijn rol als 'waarnemer vanuit Achmea Schade en Inkomen' vacant. Deze zal in 2017 opnieuw ingevuld worden, in nauwe samenwerking met Vereniging Achmea en Achmea.

De samenstelling van het bestuur van SASS per 1 januari 2017 is als volgt:

- De heer A.P.J. Höppener, voorzitter
- Mevrouw M.J.T. Martens
- De heer dr. G.J. Sporre
- De heer mr. J.H.A. Steenbrink
- De heer T.J.J. Woudstra
- Mevrouw drs. T.T. Freudenberger (secretaris/penningmeester)

Waarnemers namens Achmea B.V.:

- O. Gerrits (Directeur Zorginkoop Zilveren Kruis)
- Vacature

Zeist, 29 mei 2017

Namens het bestuur van de Stichting Achmea Slachtoffer en Samenleving, A.P.J. Höppener, voorzitter

BIJLAGE BIJ HET BESTUURS VERSLAG: OVERZICHT PROJECTEN

In 2016 zijn de volgende 9 projectaanvragen met financiële hulp van SASS gehonoreerd.

SEKSUEEL TRAUMA EN EARLY EMDR

Vaak wordt mensen na trauma geadviseerd op eigen kracht en met steun van de omgeving te herstellen, waarbij stressreacties worden gemonitord om zo nodig tijdig behandeling te kunnen inzetten. Watchful waiting heet dat. Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) in het UMC Utrecht vraagt zich af of dat genoeg is na seksueel trauma. Uit onderzoek blijkt dat seksueel trauma een aanzienlijk hoger risico geeft op een Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS) vergeleken met andere trauma's. CSG Utrecht wil samen met CSG Zuid-Holland onderzoeken of een vroege behandeling met EMDR PTSS kan voorkomen.

Nederland telt jaarlijks 100.000 nieuwe slachtoffers van seksueel geweld. Speciaal voor hen is het Centrum Seksueel Geweld opgezet, verspreid over 16 locaties in het land. Slachtoffers van recent seksueel geweld krijgen hier medische zorg en forensisch onderzoek. Daarnaast biedt CSG watchful waiting. Nu blijkt uit onderzoek van het CSG Utrecht dat 39% van de slachtoffers na watchful waiting alsnog moet worden behandeld voor Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS). Er is dan ook behoefte aan onderzoek naar vroegtijdige interventies voor slachtoffers van seksueel geweld om PTSS en andere klachten te voorkomen.

SASS

SASS werd in 1994 door Achmea opgericht als onafhankelijk opererende stichting. Vereniging Achmea verstrekt jaarlijks financiële middelen aan SASS.

BELANG VAN VROEGTIJDIGE INTERVENTIE

CSG Utrecht wil samen met CSG Zuid-Holland onderzoeken of het vroegtijdig aanbieden van Eye Movement Desentization and Reprocessing (EMDR) het ontstaan van PTSS kan voorkomen. Patiënten die instemmen met deelname aan het onderzoek worden ingeloot voor Early EMDR of watchful waiting. De betrokken onderzoeker gaat de klachten van de patiënten monitoren en de effecten van Early EMDR en watchful waiting vergelijken. Doel van het onderzoek is minder slachtoffers met PTSS na seksueel geweld, door vroegtijdige traumabehandeling in te zetten. Het CSG wil zo het aantal slachtoffers dat in de ziektewet terecht komt beperken, de behoefte aan langdurige psychologische hulp minimaliseren, de psychologische hulpverlening efficiënter organiseren en psychiatrische opnames voorkomen.

Uitgevoerd door: Lieve Henekamp van Centrum Seksueel Geweld.

SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 60.000.

ERVARINGEN VAN SLACHTOFFERS VAN KINDERPORNO IN KAART

Over de gevolgen van seksueel geweld weten we veel. Maar wat zijn de gevolgen als er van dit misbruik ook beelden worden gemaakt die (online) verspreid worden? Daarover is aanzienlijk minder bekend. Daarom start het Canadian Centre for Child Protection een survey onder inmiddels volwassen slachtoffers van kinderporno.

In de vragenlijst is onder meer aandacht voor de aard van het misbruik, de relatie tussen slachtoffer en dader en de manier en het moment waarop het misbruik en het gemaakte materiaal aan het licht kwamen. Verder wordt gevraagd naar de psychische, lichamelijke en sociale gevolgen die het misbruik, de verspreiding van de beelden, de hulpverlening en de eventuele rechtsgang daarna hebben gehad.

Het Canadian Centre for Child Protection heeft de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen gevraagd om deel te nemen aan de werkgroep. De overige leden van de werkgroep komen uit Canada, Amerika, Engeland en Duitsland. De vragenlijst wordt internationaal uitgezet. Om de drempel voor deelname voor Nederlandse slachtoffers te verlagen, is de vragenlijst naar het Nederlands vertaald. Voor de data-analyse worden de antwoorden terugvertaald naar het Engels.

ONDERZOEK NAAR DE EXTRA DIMENSIE

Wanneer seksueel misbruik op beeld is vastgelegd en online verspreid, voegt dat een extra dimensie toe aan het trauma van de slachtoffers. Afbeeldingen van het misbruik blijven voortbestaan. Daardoor kunnen slachtoffers het misbruik niet afsluiten. Ook moeten ze leven met de wetenschap dat veel mensen getuige van het misbruik zijn en daar zelfs plezier aan beleven. Internationaal gezien is weinig expertise over het omgaan met trauma's die hier het gevolg van zijn. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek wordt bepaald welke best practices breder moeten worden gedeeld en welke veranderingen in

beleid, wetgeving en hulpverlening nodig zijn om slachtoffers beter te kunnen helpen.

Uitgevoerd door: Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen.

SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 10.000.

WAT ZIJN DE EFFECTEN OP WERK EN INKOMEN VAN SLACHTOFFERS?

In de afgelopen decennia is veel onderzoek gedaan naar de psychosociale omstandigheden van slachtoffers. Maar wat op korte en lange termijn de gevolgen zijn voor werk en inkomen van slachtoffers, dat is een vrijwel onontgonnen gebied. De Universiteit van Tilburg doet hier onderzoek naar.

HULPVERLENING AAN

GETROFFENEN ZO GERICHT EN

EFFECTIEF MOGELIJK MAKEN

Door onderzoek van de afgelopen decennia is veel inzicht verkregen in de gevolgen van ernstige verkeersongevallen, criminaliteit, confrontaties met geweld, misbruik, de crisis en rampen. We weten veel van het beloop van posttraumatische stressklachten, depressieve gevoelens, middelengebruik en de kwaliteit van leven van slachtoffers. Al deze inzichten zijn van belang om de hulpverlening aan getroffen en zo gericht en effectief mogelijk te maken. Maar wat kunnen we betekenen als het gaat om werk en inkomen?

INZICHT VAN BELANG VOOR HULPVERLENING

Inkomensontwikkeling, beroepsuitoefening en arbeidsmarktpositie zijn zaken die een zeer belangrijk deel uitmaken van het leven van mensen en dus ook van slachtoffers. Voor de ondersteuning en hulpverlening aan slachtoffers is inzicht hierin van groot belang. De Universiteit van Tilburg wil helpen de positie van slachtoffers verder te verbeteren. Doel van het onderzoek is inzicht te verschaffen in de effecten van slachtofferschap op werk en inkomen over een reeks van jaren.

Uitgevoerd door: professor Peter van der Velden en professor Ruud Muffels van Tilburg University.

SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 80.000.

DOE HET ZELF? AFWIKKELING LETSELSCHADE ZONDER BELANGENBEHARTIGER

Maar liefst een derde van de letselschadeslachtoffers wikkelen op eigen kracht hun schade af. Ze maken daarbij geen gebruik van een belangenbehartiger zoals een rechtsbijstandsverzekeraar, letselschadekantoor of advocaat. Amsterdam Centre for Comprehensive Law van de Vrije Universiteit en Slachtofferhulp Nederland onderzoeken de ervaringen van deze groep.

Over de ervaringen van de 'doe-het-zelvers' in de letselschade is nog heel weinig bekend. Er is nog niet eerder onderzoek naar deze groep gedaan. Dat is een groot gemis, want het gaat om aanzienlijk deel van de letsel-

schadeslachtoffers. Daarbij is bekend dat afwikkeling van letselschade een lange en belastende ervaring kan zijn. Bovendien kunnen negatieve ervaringen goed herstel in de weg staan. Slachtofferhulp Nederland en de Vrije Universiteit hebben daarom de handen ineen geslagen om de positie van letselschadeslachtoffers te verbeteren. Samen zoeken ze antwoorden op de volgende vragen:

- Hoe ervaren letselschadeslachtoffers de afhandeling als zij de schade zelf afwikkelen?
- Waarin hebben professionele belangenbehartigers een meerwaarde voor deze slachtoffers?

VERTALING NAAR KIESWIJZER

Slachtofferhulp Nederland is bezig een online 'Kieswijzer Letselschade' te ontwikkelen voor letselschadeslachtoffers. De uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt voor deze kieswijzer. Het onderzoek draagt dan ook rechtstreeks bij aan de ondersteuning van letselschadeslachtoffers.

De kieswijzer helpt de slachtoffers bij hun keuze wel of niet een belangenbehartiger in de arm te nemen. Slachtoffers die dat wel doen, worden ondersteund bij de keuze van een belangenbehartiger en geïnformeerd over de manier waarop zij mondig gebruik kunnen maken van zijn of haar diensten. Slachtoffers die besluiten de schade zelf af te wikkelen, vinden in de kieswijzer de informatie die zij hiervoor nodig hebben.

Uitgevoerd door: prof. Arno Akkermans van Vrije Universiteit Amsterdam, in samenwerking met Slachtofferhulp Nederland.

SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 130.800.

ONLINE INFORMATIECENTRUM VOOR GETRAUMATISEERDE KINDEREN EN HUN VERZORGERS

De veerkracht versterken van kinderen en jongeren die te maken hadden met traumatische gebeurtenissen en de drempel verlagen om hulp te vragen. Dat is het doel van het online informatiecentrum dat Stichting Centrum '45/Arq wil opzetten.

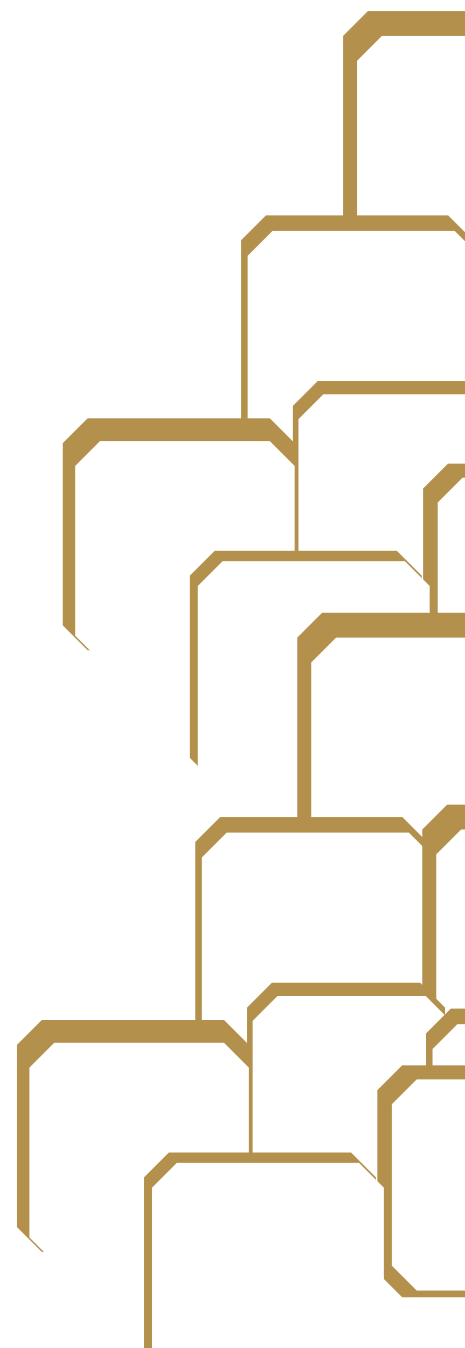
Stichting Centrum '45/Arq werkt bij dit initiatief nauw samen met andere instellingen en teams die gespecialiseerd zijn in traumagerichte behandelingen voor kinderen en jongeren. Samen werken ze aan het online informatiecentrum, waarbij verschillende functies worden ingezet, zoals app, online chat en een helpdesk. Verder moet er een koppeling komen met social media, zodat het informatiecentrum optimaal toegankelijk wordt.

Het informatiecentrum richt zich zowel op enkelvoudig trauma als complexe traumaproblematiek en schenkt in het bijzonder aandacht aan kinderen en jongeren die huiselijk geweld meemaken, of die eerder in hun leven traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt. Naast de slachtoffers kunnen straks ook professionals, verwijzers en financiers hier informatie vinden over trauma, traumabehandeling en psychotraumacentra.

IMPACT VAN HET CENTRUM

Met het online informatiecentrum wil Stichting Centrum '45/Arq de vindbaarheid en de toegankelijkheid van deskundige hulp voor getraumatiseerde kinderen en jongeren vergroten. Ook gezinsleden die dat nodig hebben kunnen bij het centrum terecht. De informatie is goed te vinden en up-to-date en geeft een idee van reacties die vaak voorkomen bij psychotrauma. Verder zijn er mogelijkheden om vragen te stellen, zowel voor de kinderen als voor ouders en professionals.

Uitgevoerd door: dr. Trudy Mooren van Stichting Centrum '45/Arq. SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 140.000.

ZORGLOOS: FILM OVER PGB-FRAUDE

Slachtoffers van pgb-fraude zijn vaak kwetsbare mensen. Ze lijken weerloos en stemloos. Bovendien komen de fraudeurs in veel gevallen weg met hun misdaad. Met de film 'Zorgeloos' wil Stichting Fraude Film Festival pgb-fraude inzichtelijk maken en deze onder de aandacht brengen van zowel slachtoffers als pgb-beheerders en beleidsmakers.

Zorgfraude is een belangrijk probleem. Deze fraude wordt zelden gepleegd door de budgethouders zelf. De fraudeurs zijn vaak pgb-bemiddelingsbureaus die misbruik maken van een kwetsbare groep mensen. Met de documentairefilm wil Stichting Fraude Film Festival het onderbelichte verhaal van de slachtoffers van pgb-fraude zichtbaar maken. Naast de film wordt ook educatief materiaal ontwikkeld. Samen met de film moet het materiaal bewustwording creëren over dit probleem.

HANDVATTEN OM SITUATIE TE KEREN

De film en het educatief materiaal richten zich op een brede doelgroep: slachtoffers, branche- en belangenverenigingen, zorgvragers en zorgprofessionals en professionals op het gebied van fraude worden aangesproken. De documentaire wordt vertoond op het Fraude Film Festival en kan na de première samen met het educatief materiaal breed ingezet worden voor voorlichtings- of trainingsdoel-einden bij branche- en belangenverenigingen. Met het project genereert de stichting aandacht voor slachtoffers van pgb-fraude. Het project is bedoeld om beleidsmakers te

stimuleren het beleid te heroverwegen zodat de positie van de slachtoffers verbetert en fraude wordt voorkomen. Ook wil de stichting de zelfredzaamheid van de slachtoffers versterken en hen handvatten geven om hun situatie te keren.

Uitgevoerd door: Moondocs, in samenwerking met Stichting Fraude Film Festival. SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 35.000.

VOORSTELLING VOOR BETROKKENEN VERKEERSONGEVAL

Wendy Hoogendijk verloor in 2012 haar vader bij een verkeersdelict. Deze ingrijpende gebeurtenis heeft ze vertaald naar de muzikale theatervoorstelling 'Radiostilte' over wat er gebeurt als we ineens de controle over ons leven verliezen. Zo wil zij betrokkenen bij een verkeersongeval inspireren om een nieuwe, positieve stap te zetten.

Het leven valt niet te regisseren, soms moet je dealen met heel nare gebeurtenissen en plotselinge veranderingen. Wat wordt dan je volgende stap? Hoe kom je er krachtiger uit? Daar gaat het om bij de voorstelling. De voorstelling richt zich op slachtoffers en nabestaanden van een ongeval of delict. Maar ook op politieagenten in opleiding, personeel van penitentiaire instellingen en rechtbanken, hulpverleners van Slachtofferhulp Nederland en op mensen in detentie en veroorzakers van een verkeersongeval.

ZELFREDZAAMHEID EN VEERKRACHT

Wendy Hoogendijk is een Rotterdamse theatermaakster. Samen met musicus Freek Dicke wil zij deze voorstelling brengen bij verschillende bijeenkomsten en als onderdeel van scholing door het opleidingsinstituut van Slachtofferhulp Nederland. Na afloop zijn er gesprekken met het publiek. Op deze manier wil Wendy Hoogendijk slachtoffers weer perspectief geven en hun zelfredzaamheid en veerkracht versterken.

Uitgevoerd door: Wendy Hoogendijk en Freek Dicke, in samenwerking met Slachtofferhulp Nederland. SASS ondersteunt dit initiatief met een subsidie van € 25.000.

SLACHTOFFERS OP HET KRUISPUNT: DE VERHALEN VAN VERKEERSSLACHTOFFERS

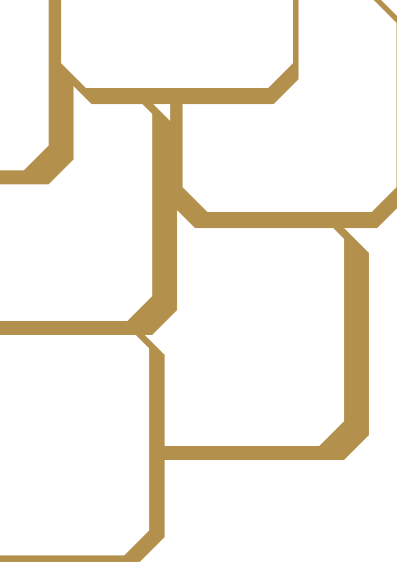
Het verkeer eist jaarlijks honderden slachtoffers. Veel aandacht gaat daarom uit naar maatregelen om het aantal verkeersongelukken te reduceren. Maar net zo belangrijk is de vraag welke impact een verkeersongeval heeft op slachtoffers en nabestaanden en hoe we de positie van deze mensen kunnen verbeteren. Dr. Pauline Aarten van het International Victimology Institute Tilburg (INTERVICT) gaat op zoek naar de antwoorden.

Een ernstig verkeersongeval kan fysieke impact hebben in de vorm van langdurig of blijvend letsel.

HET WERK VAN SASS

In de bres voor slachtoffer-schap. Bekijk hier de animatie over het werk van SASS.

Verder kan het directe financiële gevolgen hebben, zoals schade, maar ook indirecte financiële gevolgen, bijvoorbeeld door inkomensderving. Daarnaast kan een verkeersongeval impact hebben op het psychologisch functioneren. Veel slachtoffers en nabestaanden lopen een traumatische stoornis op.

Het verkeersongeluk zin en betekenis geven is dan ook voor veel slachtoffers en nabestaanden erg belangrijk. Ze zoeken naar een verklaring voor dat wat gebeurt is. Dit kan slachtoffers helpen met hun coping van een dergelijk ongeluk. Zo'n verklaring vindt plaats in verhalen. Ook de manier waarop slachtoffers en nabestaanden de reactie op hun slachtofferschap ervaren, verwerken ze in verhalen. Met name de reactie van de autoriteiten en het rechtsbestel is daarbij van belang, maar ook de reactie van de eigen omgeving.

VERKEERSONGELUK ZIN EN BETEKENIS

GEVEN IS BELANGRIJK

PLAATS IN HET LEVENSVERRHAAL

Daarom heeft Dr. Pauline Aarten een onderzoekslijn opgezet die gebruik maakt van narratieve technieken om de ervaring van slachtoffers te onderzoeken. Het doel van dit project is tweeledig. Ten eerste wil Aarten meer inzicht krijgen in de manier waarop slachtoffers en nabestaanden het verkeersongeval en de reacties plaatsen in hun levensverhaal. Het tweede doel van dit onderzoek is de positie van deze slachtoffers en nabestaanden te versterken. Het onderzoek moet leiden tot aanbevelingen voor wetgeving en beleid. Ook komen er aanbevelingen voor de hulpverlening, zodat de hulp beter is toegesneden op de behoeften van slachtoffers en nabestaanden.

Uitgevoerd door: Dr. Pauline Aarten van het International Victimology Institute Tilburg (INTERVICT). SASS ondersteunt dit onderzoek met een subsidie van € 51.500.

THEATERVOORSTELLINGEN 'RADIOSTILTE'

Wendy Hoogendijk laat zich inspireren door de kwetsbaarheid van het leven. Ze neemt je mee in haar verhaal hoe ze plotseling haar vader verliest. Hoe ga je om met een wereld die ineens op zijn kop staat?

EFFICIËNTE HULP BIJ ONGELUKKEN

Na een verkeersongeval kampt een deel van de slachtoffers met 'vage' klachten als whiplash, chronische hoofdpijn en rugpijn. Het probleem is dat er geen structureel letsel te ontdekken is, terwijl de slachtoffers toch langdurig lijden. Nieke Elbers van de Vrije Universiteit in Amsterdam wil een screeningsinstrument ontwikkelen dat chronische klachten vroegtijdig detecteert en mogelijk voorkomt.

Een groot deel van de mensen met moeilijk objectiveerbare klachten na een verkeersongeval herstelt gewoon. Maar bij 20% van de slachtoffers worden de klachten chronisch, dat wil zeggen dat ze langer dan zes maanden duren. Deze mensen kunnen vaak niet of minder werken en doen een groot beroep op de gezondheidszorg.

Vooralsnog is het moeilijk accuraat te voorspellen wie risico loopt op chronische klachten. Daarom wil Nieke Elbers, postdoc onderzoeker bij de VU, een screener ontwikkelen. Daarbij onderzoekt ze welke combinatie van psychosociale predictoren direct na een ongeval leiden tot chronische klachten en arbeidsongeschiktheid. De belangrijkste predictoren zijn depressie, angst, doemdenken, een passieve coping stijl, slechte sociale support, slechte herstelverwachtingen en gevoelens van onrechtvaardigheid.

PREVENTIEVE ONDERSTEUNING

Op dit moment wordt gepaste zorg te laat aangeboden, namelijk als de klachten al chronisch zijn. Door de screener krijgt de risicogroep al binnen 14 dagen na het ongeval preventief psychosociale ondersteuning. De verwachting is dat gezondheid en arbeidsvermogen van verkeersslachtoffers daardoor verbeteren, waardoor de kosten van medische zorg en ziekteverzuim omlaag gaan. Bovendien draagt kennis van moeilijk objectiveerbaar letsel bij aan vermindering van het stigma, waar deze mensen mee te maken hebben. Ook dat bevordert naar verwachting hun herstel.

Uitgevoerd door: dr Nieke Elbers van Vrije Universiteit Amsterdam.
SASS ondersteunt dit onderzoek met een subsidie van € 75.000.

VOORTGANG VAN VOOR 2016 GESTARTE PROJECTEN

CENTRUM SEKSUEEL GEWELD

Het Centrum Seksueel Geweld (CSG) biedt dag en nacht hulp aan iedereen die kort geleden een aanranding of verkrachting heeft meegemaakt. Het CSG moet een begrip worden in Nederland. Het grote publiek moet weten dat je na een verkrachting de best mogelijke hulp kunt krijgen in je eigen regio. Daarnaast doet het CSG onderzoek naar de effecten van hun eigen aanpak, met als doel de hulp aan slachtoffers te optimaliseren.

Afronding van het project vindt plaats in 2017.

We spraken met Iva Bicanic,
projectleider CSG.

Het belang van de eerste week

Voorheen was de opvang van slachtoffers van verkrachting versnipperd over politie, artsen en psychologen. Om die reden is het Centrum

Seksueel geweld opgericht. Acute en gebundelde zorg is daarbij de inzet. Iva Bicanic, landelijk coördinator van het Centrum Seksueel Geweld, vertelt waarom.

'Ik ben traumabehandelaar, ik probeer de gevolgen van misbruik te repareren. Bij seksueel geweld komen slachtoffers vaak lang na dato bij ons. Met name jongeren willen vergeten. Ze vertellen het pas als ze zijn vastgelopen. Ze kampen dan met PTTS, angsten en depressies. Dan denk ik: Was nou toch eerder gekomen. Hoe eerder, hoe beter. Die eerste week na de gebeurtenis biedt unieke kansen. Met het Centrum Seksueel Geweld kunnen we daarop inspelen.

Inmiddels zijn er op 16 plekken in Nederland CSG's. Hier werken deskundigen die ervaring hebben met deze slachtoffers. Bijna alle centra zijn gevestigd op de Spoedeisende Hulp van ziekenhuizen. Slachtoffers moeten acute hulp en onderzoek kunnen krijgen op één locatie, daar gaat het om. Verder hebben we de hulp in de centra zo opgezet dat de slachtoffers niet vaker dan nodig hun verhaal hoeven te vertellen en onderzoeken ondergaan.'

Forensische component

'Maar er is meer. De forensische component bij seksueel geweld is groot. Sporenonderzoek is van groot belang. Veel slachtoffers willen direct na de verkrachting naar huis. Ze willen douchen, waardoor ze de sporen kunnen verwijderen. Wij zeggen: Doe het niet. Kom eerst bij ons om die sporen veilig te stellen. Daarna kun je douchen zo lang als je wilt.

Onze vraag daarbij is: Als je er vroeg bij bent en je hebt sporen en je hebt iemand die aangifte wil doen, komt de rechter dan ook vaker tot een veroordeling? Je hebt in ieder geval de beste omstandigheden om een goede zaak te maken. Die zaken zouden vaker of sneller tot een veroordeling kunnen leiden. In de eerste week na de verkrachting kunnen we zoveel doen. Door de landelijke campagne hopen we dat mensen ons makkelijker vinden en sneller naar ons toekomen. We zien nu al dat de landelijke lijn 0800-0188 steeds vaker wordt gebeld. We hopen dat die ontwikkeling doorzet.'

Beste aanpak

'Verder willen we weten wat de beste aanpak is voor mensen die net verkracht zijn. Bij watchful waiting - wat we nu doen in de CSG's - laten we het aan de kracht van de persoon en omgeving over om te herstellen. Daarbij monitoren we de stressreacties. De vraag is of dat genoeg is na een verkrachting. Daarom zijn we een studie gestart, waarbij een groep acute slachtoffers wordt gerandomiseerd over watchful waiting of EMDR. EMDR is bewezen effectief voor de behandeling van Post Traumatische Stress Stoornis. Kan de snelle inzet van EMDR PTSS voorkomen? Dat is wat we willen onderzoeken met deze studie.'

SOCIALE MEDIA EN WEERBARE PROFESSIONAL

Publieke professionals, zoals politieagenten en docenten, oefenen hun beroep uit in een stressvolle context. Ze maken veel agressie en geweld mee, niet alleen in directe confrontaties, maar tegenwoordig ook via social media. Wat zijn de effecten van agressie via social media en hoe kunnen professionals weerbaarder hierin worden? Afronding van het project vindt plaats in 2017.

We spraken met Jurriaan Jacobs, projectleider bij Impact.

Sta als één man achter de professional

'Je hoeft maar een agent in uniform de straat op te sturen en er staat al iemand met een camera klaar.' Dat is wat Jurriaan Jacobs van Impact hoorde bij zijn onderzoek naar agressie tegen professionals via sociale media. Feit is dat professionals steeds vaker worden gefilmd en dat het materiaal via sociale media wordt verspreid. Hoe ga je daar als professional – en organisatie – mee om?

'Het filmen en verspreiden van beelden wordt vaak als bedreigend ervaren', vertelt Jurriaan Jacobs, beleidsadviseur bij Impact, expertisecentrum voor nazorg bij schokkende gebeurtenissen. 'Ons doel was in kaart te brengen wat de gevolgen zijn van filmen en online plaatsen van beeldmateriaal. En nog belangrijker: Wat kun je er als professional aan doen? En wat kan de organisatie doen? We wilden onderzoek doen bij drie sectoren: politie, jeugdzorg en onderwijs. De politie

was meteen enthousiast, zij zagen direct het belang van het onderzoek. Ook jeugdzorg werkte graag mee. Alleen bij het onderwijs kregen we weinig medewerking. Onderwijzers en docenten hielden de deur dicht, het is een heel gesloten sector.'

Integriteit in twijfel

'We hebben een aantal casestudies gedaan en veel interviews gehouden. Het leverde nuttige inzichten op. Zo blijkt dat professionals vinden dat hun integriteit in twijfel wordt getrokken door het filmen. Ze ervaren het filmen als wantrouwen en signaal dat ze hun werk niet goed doen, ook door de vele reacties die op de filmpjes komen.'

Daarnaast beperkt het filmen hun vrijheid van handelen. Handelingsverlegenheid ontstaat doordat de professional eerder online filmpjes en de reacties daarop heeft gezien. Professionals denken: Ik doe een stapje terug en denk heel goed na over wat ik ga doen, omdat het mogelijk consequenties heeft.'

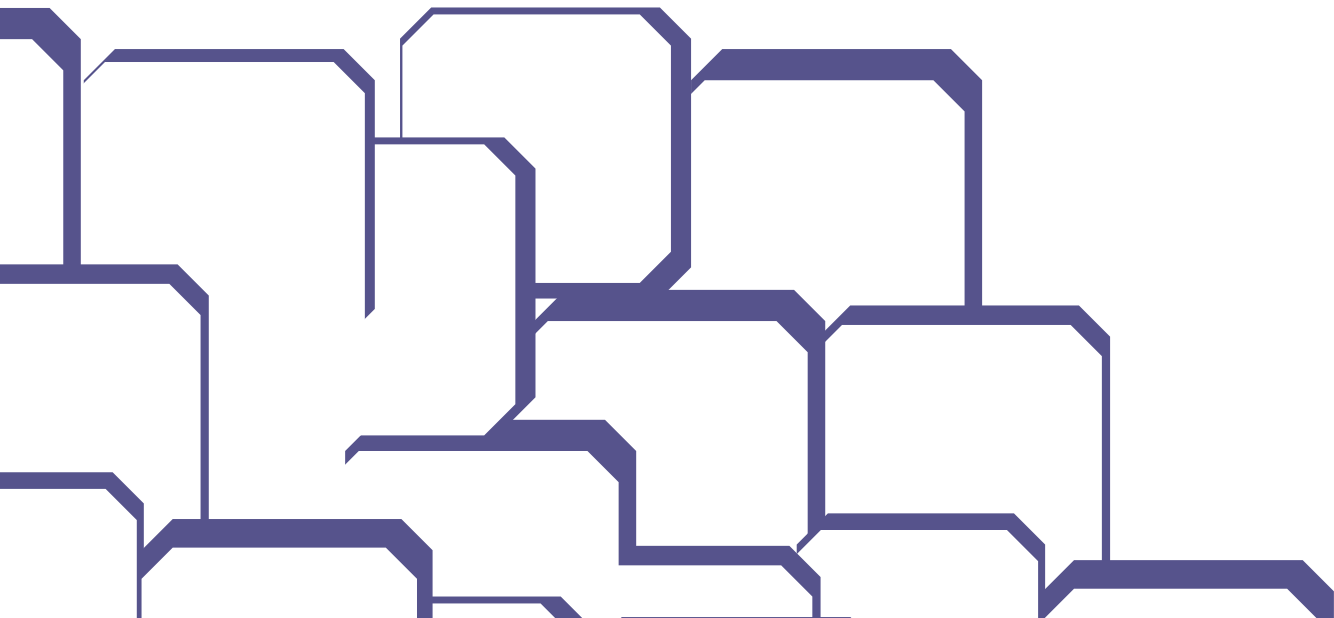
Ondersteuning en vertrouwen

'Professionals hebben weinig mogelijkheid om zichzelf te verdedigen. Dat moet de organisatie doen. En die heeft over het algemeen weinig weet van de impact van sociale media op de medewerker. Onze aanbeveling is: Besteed er aandacht aan, in briefings en debriefings. Medewerkers moeten voorbereid worden op de mogelijkheid van filmen. En ze moeten weten dat het niet erg als het gebeurt, als ze vanuit hun profes-sie handelen.

Belangrijk is dat de organisatie ondersteuning en vertrouwen geeft. Sta als één man achter de professional die gefilmd is en toon dat vertrouwen naar buiten toe. Zo had een meisje op Facebook gezet dat ze racistisch was behandeld door een agent. De politie reageerde direct: Het meisje was grof geweest, toen zij werd aangesproken op een verkeers-overtreding. Uiteindelijk heeft de vrouw haar excuses aangeboden. Met andere woorden: als iemand een filmpje op internet zet, is dat ook een mogelijkheid om met die persoon in contact te komen.'

Weerbare organisaties

'Inmiddels geven wij presentaties over de resultaten van het onderzoek bij politie en brandweer, de gezondheidszorg en bij het Openbaar Mi-nisterie en rechtbanken. Bij dit soort instanties komt het filmen in toe-nemende mate voor. Daarom zijn we nu ook bezig met het ontwikkelen van een praktische training voor organisaties. Zo maken we niet alleen de professional, maar ook de organisaties weerbaarder. Hun houding is van groot belang in het minimaliseren van negatieve gevolgen. Dat besef dringt gelukkig steeds meer door.'

AFGERONDE PROJECTEN IN 2016

SLACHTOFFERSCHAP CYBERCRIME

Cybercrime is criminaliteit die samenhangt met de gedigitaliseerde samenleving. Wat zijn de kansen dat iemand slachtoffer wordt van cybercriminaliteit? Hoe en waarom worden mensen slachtoffer? Universiteit Twente deed onderzoek hiernaar. Omdat inzicht noodzakelijk is voor het voeren van gericht preventiebeleid. Universiteit Twente verrichtte een pilot studie, met de vraag of onderzoek haalbaar is dat leidt tot het vaststellen van de kans dat iemand slachtoffer wordt van cybercrime. In de studie werd verder onderzocht wat de aard en omvang zijn van cybercriminaliteit. Met als uiteindelijk doel slachtoffers te voorkomen en waar nodig te begeleiden.

De pilot studie heeft belangrijke inzichten opgeleverd en zijn de basis voor vervolgonderzoek. SASS vindt het belangrijk dat vervolgonderzoek plaatsvindt op initiatief van meerdere partijen.

We spraken met onderzoeker Marianne Junger van Universiteit Twente.

Wat we allemaal niet weten van cybercrime

'Gewone' criminaliteit is al vanaf de middeleeuwen geregistreerd. Er is dan ook een duidelijk beeld van criminaliteit in de fysieke wereld. Maar over cybercrime weten we nog maar weinig. Daardoor weten we ook niet wat we kunnen doen om het te verhelpen of te voorkomen. Marianne Junger, professor Cyber Security and Business aan de Universiteit Twente, wil hier verandering in brengen.

'Cybercrime of digitale criminaliteit is relatief nieuw', vertelt Marianne Junger. 'Er zijn nauwelijks statistieken, we weten niet hoe groot de problematiek is en wat de impact is van deze vorm van criminaliteit. Verder weten we niet hoe cybercrime verschilt van criminaliteit in de fysieke wereld.'

Meer meisjes

'Daarom hebben we een pilot studie uitgevoerd. Eén van de dingen waar we achter zijn: er is geen sprake van een één-op-één vertaling van fysieke criminaliteit naar digitale criminaliteit. Zo zijn meisjes minder betrokken bij criminaliteit in de fysieke wereld, maar in de online wereld zijn ze goed vertegenwoordigd, vooral bij delicten als bedreiging en verbale agressie. Ze hebben meer gelegenheid om zich hier te profileren, fysieke kracht speelt geen rol.

DAT ONLINE PESTEN MINDER

HEFTIG ZOU ZIJN DAN FYSIEK IS

WAARSCHIJNLIJK NIET WAAR

Maar er zijn meer verschillen. De gevolgen van pesten bijvoorbeeld kunnen groter zijn als het online gebeurt. Degene die gepest wordt is nooit meer vrij. Het slachtoffer wordt niet alleen gepest op school of werk, maar ook thuis. En dat online pesten minder heftig zou zijn dan fysiek is waarschijnlijk niet waar. Maar zeker weten doen we het nog niet. Er zijn weinig studies die de online vorm vergelijken met de fysieke vorm van pesten.'

Delictgewijs onderzoek

'Dat geldt ook voor andere delicten. Onderzoek naar criminaliteit moet delictgewijs gebeuren. Hetzelfde type delict online en fysiek vergelijken. Neem nu diefstal. Diefstal online is vaak ingewikkelder, phishing, hacking en identiteitsdiefstal zijn met elkaar verweven. Daarnaast zijn er enorm veel variëteiten bij cyberdiefstal. Het is lastig te meten.

Verder zijn er indicaties dat de verliezen door cybercrime groot kunnen zijn. Financiële gevolgen worden nu nog gecompenseerd door de banken en blijven daardoor buiten beeld. Maar bij online datingfraude zien we wel de gevolgen. Daders hebben het gemunt op kwetsbare vrouwen die veel geld verliezen en zich belazerd voelen bij het zoeken naar een partner. Dat is een dubbele schok. De impact van dit soort delicten is groter dan verwacht.'

Meer studies nodig

'Vanuit de pilot doen wij dan ook een aantal aanbevelingen. Zo zijn er meer studies nodig naar de impact van cybercrime, maar ook naar de behandeling van de slachtoffers. Bij een fysieke inbraak bijvoorbeeld zijn er vaste vragen. Waar zijn de inbrekers geweest, wat is er kapot, wat mist er, enzovoorts. Maar als iemand gehackt is, wat kun je dan vragen? Wat begrijpen de slachtoffers? Weten zij waar en hoe er is ingebroken in hun computer? De vertaling van fysiek naar digitaal is niet eenvoudig, maar wel hard nodig.

Verder heeft de politie slecht overzicht van wat er aan de hand is. Van alle fraudes is 40% digitaal gefaciliteerd. En van de bedreigingen is 16% digitaal gefaciliteerd. Dat zijn cijfers die wij door handmatig onderzoek van de rapportages naar voren hebben gehaald. De politie heeft zelf geen cijfers, er is geen geautomatiseerd systeem manier om die uit de rapportages te halen. We zouden dan ook graag een textminingsysteem voor ze ontwikkelen, waarbij we databases koppelen en op een slimme manier ontsluiten, zodat we meer inzicht krijgen in de praktijk van cybercrime. En we zouden een goeie manier willen ontwik-

kelen om slachtoffers te interviewen. En een systematiek van vergelijkbare delicten.'

Afstemming op stakeholders en publiek

'We zetten dan ook in op vervolgonderzoek. Dit onderzoek moet leiden tot aanbevelingen, die we afstemmen op de plannen en beleidsvoornemens van de stakeholders en toespitsen op een heldere communicatie met het publiek. Daarom zullen we het vervolgonderzoek afsluiten met een inschatting van de effecten op deze twee groepen. Ons uiteindelijke doel is om impact te hebben op de werkelijkheid en cybercrime te helpen voorkomen.'

VERBORGEN VROUWEN

Verborgene vrouwen zijn vrouwen die door hun partner en familie gedwongen worden om in isolement te leven. Daarbij zijn zij vaak slachtoffer van intimidatie en dwangarbeid. Omdat ze binnen opgesloten zitten, zijn ze niet in staat om zelf hulp te zoeken. 1ste Lijn Amsterdam en Talmor willen zorgverleners attent maken op de signalen die kunnen wijzen op een verborgene vrouw en hen de weg wijzen naar passende interventies.

Doel van het project was het bewustzijn over verborgene vrouwen te vergroten bij zorgverleners en bij de gemeenschappen waar dit fenomeen voorkomt. Het project richtte zich in eerste instantie op hulpverleners in Amsterdam. De hulpverleners leerden hoe ze de signalen herkennen en bij welke instanties ze terecht kunnen als ze het vermoeden hebben dat een vrouw wordt verborgen.

Het project in Amsterdam is positief geëvalueerd. Er zijn gerichte interventies ontwikkeld. 1ste Lijn Amsterdam en Talmor gaan het programma door ontwikkelen en aanbieden aan andere grote steden.

Onderdeel van het project was een kennisbijeenkomst met hulpverleners. Daar vertelde Fayza Oum'Hamed (auteur van het boek 'De Uitverkorene') haar persoonlijke verhaal.

Ook wij spraken met Fayza Oum'Hamed.

'Hulpverleners kennen de signalen niet'

Alleen al in Amsterdam leven ongeveer 300 'verborgen vrouwen'. Eén daarvan was Fayza Oum'Hamed. Zij schreef het boek 'De uitverkorene' over hoe ze als 16-jarig meisje vanuit Berbergebied naar Nederland kwam om uitgehuwelijkt te worden. Jarenlang werd ze door haar man opgesloten en mishandeld. Welke boodschap heeft zij aan hulpverleners?

'Ik was jaren opgesloten, ik sprak de taal heel slecht, de buitenwereld was een

vreemde wereld voor me. Op een dag bereikte ik de grens van wat ik aankon. Ik had mijn zoontje naar school gebracht en liep langs de huisarts terug naar huis. Normaal gesproken ging ik daar alleen met mijn schoonmoeder heen. Toen, in een wanhopige poging te laten merken dat ik op was, levensmoe, ging ik ernaar binnen. Ik dacht dat de arts meteen in actie zou komen, dat hij zou zeggen: We gaan je helpen, je bent veilig. De arts zei in plaats daarvan: Wat kan ik voor je doen, wat verwacht je van mij?'

Dat doet een net meisje niet

'Nu weet ik dat je in Nederland zelf initiatief moet nemen, je moet laten weten wat je wilt. Maar zo was ik niet opgevoed. Zeggen wat je wilt en wat je denkt, dat is brutaal, dat doet een net meisje niet. Ik zei dan ook niets bij de arts. Ik heb alleen maar gehuild en ben toen weer naar huis gegaan. Kort daarna ben ik van het balkon gesprongen. Ik wilde dood. Toen pas kwam er hulp. Van het ziekenhuis kwam ik met mijn kinderen in een blijf-van-mijn-lijfhuis. Zo is het balletje gaan rollen.

Hoe anders had het gekund. Als een cliënt zo voor een arts verschijnt, dan moet hij of zij allereerst iemand inschakelen die kan helpen met de communicatie, zodat de arts weet wat er precies speelt. Als ik toen bij de huisarts een tolk had gehad, dan had ik ja gezegd tegen de voorstellen die hij deed. Nu was ik bang dat hij mijn man zou bellen en dat het probleem alleen maar groter zou worden.'

Toekomstige mannen en vrouwen

'Ik neem de arts niets kwalijk. Hulpverleners

JULIA

‘Telkens als ik de daders op straat zag, groette ik ze en groetten ze mij terug. Hoewel dat als een overwinning voelde, hield ik daar iedere keer een vreemd gevoel aan over. Ik wilde herstellen wat kapot was.’

kennen de signalen niet. Waar ze op kunnen letten is of een vrouw wel eens alleen is. Ik was bijna nooit alleen. Ook als de kraamverzorgster me hielp, was er altijd iemand bij. Ook had ik geen mobiele telefoon, geen bankpasje of eigen geld. Dat zijn allemaal signalen. Verder kunnen hulpverleners op de lichaamstaal letten. Ik was heel bang, durfde mensen niet aan te kijken. Verder had ik last van ernstige eczeem en benauwdheid door de stress en angsten.

Nu gaat het goed met mij en mijn kinderen, veel beter dan ik ooit had durven dromen. Maar ik ben beschadigd voor het leven. Daarom heb ik mijn boek geschreven. Het is belangrijk dat mensen weten dat dit gebeurt. Niet alleen voor de verborgen vrouwen zelf, maar ook voor hun kinderen. Dat zijn onze toekomstige mannen en vrouwen. Als die al zo beschadigd raken, wat kan je dan van ze verwachten?’

HERSTELRECHT (JONG EN GEVANGEN)

Bij herstelrecht staat, anders dan bij strafrecht, niet de dader maar het slachtoffer centraal. De dader moet de schade bij het slachtoffer herstellen. Maar hoe doe je dat? In de documentaire ‘Als ik je zie, dan groet ik je’ onderzoekt filmmaakster Julia Roeselers hoe om te gaan met jeugdige delinquenten, hun slachtoffers en hun omgeving.

Stichting Restorative Justice Nederland heeft samengewerkt met Viewpoint Productions aan een project over herstelrecht binnen het jeugdstrafrecht. Basis vormt de documentaire ‘Als ik je zie, dan groet ik je’ van filmmaakster Julia Roeselers. Zij was zelf slachtoffer van een overval en maakte naar aanleiding daarvan een film over mensen die ervaring hebben met strafrecht, jeugdcriminaliteit en restorative justice, ofwel herstelrecht.

De film die Julia over dit onderwerp maakte, wordt nu ingezet op voorlichtingsbijeenkomsten voor slachtoffers en daders en bij de training van professionals. Daarnaast is naar aanleiding van de film een lespakket ontwikkeld voor politie, officieren van justitie, strafrechtadvocaten en hulpverleners. Doel van het educatieve traject is de kennis rondom herstelrecht in Nederland te bevorderen.

Bekijk hier de documentaire waarin Julia haar ervaring deelt en herstelrecht wordt toegelicht.

BEKIJK DE FILM

We spraken met Julia Roeselers.

'Toen ik vertelde dat ik ook iemands zusje was, viel het kwartje'

Julia Roeselers werd overvallen met een groot mes door twee jonge jongens uit haar eigen buurt. Ze wilde naderhand niets liever dan 'herstellen' wat er kapot was. Want nadat de daders hun gevangenisstraf hadden uitgezeten, moesten ze nog steeds als buren door dezelfde buurt. Over dit gegeven maakte Julia een film: 'Als ik je zie, dan groet ik je'. Wat heeft de film teweeggebracht?

'Telkens als ik de daders op straat zag, groette ik ze en groetten zij mij terug', vertelt Julia. 'Hoewel dat als een overwinning voelde, hield ik daar iedere keer een vreemd gevoel aan over. Ik wilde herstellen wat kapot was.' Wat Julia als slachtoffer wilde, was herstelrecht. Praten met de jongens die haar hadden overvallen. In het 'gewone' strafrecht is daar geen plaats voor. Julia maakte een film met dit gegeven als uitgangspunt.

Herstelrecht

De film werd uitgezonden op NPO2. 'Voorafgaand aan de uitzending is de film meerdere malen vertoond aan verschillende groepen mensen. Ik was daar steeds bij aanwezig. Ik weet nog goed dat een jonge vrouw na afloop van de film moest huilen. Ze had zelf drie keer een overval meegemaakt en het zou haar zo geholpen hebben als ze de kans had gehad met de daders te praten. Dat vond ik een mooi moment. Het gezelschap die dag bestond voornamelijk uit kinderrechtvaarders, advocaten en andere mensen die in hun werk met justitie te maken hebben.

De emotie van deze vrouw zorgde ervoor dat iedereen beseftte hoe belangrijk het is om herstelbemiddeling te onderzoeken. En hoe weinig interesse er nog is bij justitie om herstelgericht te werken met daders en slachtoffers.'

Excuses

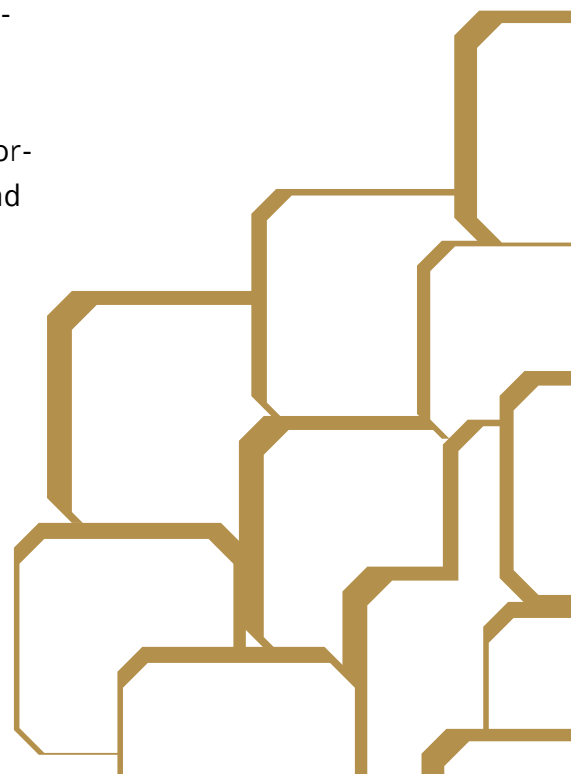
'Het raakte me, al die mensen die geraakt werden door mijn film. Waarom was het rechtssysteem nog steeds zo hardnekkig en de ruimte voor herstelgericht werken zo moeizaam? 2e-kamerlid Marith Volp schreef op Twitter dat ze de film prachtig vond en voor we het wisten zaten we bij haar in Den Haag om te praten over hoe herstelrecht in het strafrecht verankerd kan worden. Ze beloofde op een plan te broeden en haar advies uit te brengen.

Ik kreeg ook mails van docenten die de film in hun klas hadden vertoond. Eén van de docenten was een docent van één van mijn overvallers. Hij had de film gezien en het verhaal herkend. Samen met zijn leerling bekeek hij de film en ze praatten erover. Deze docent mailde me dat zijn leerling mij graag zijn excuses wilde aanbieden. Hij vroeg mij of ik er open voor zou staan dat deze jongen bij mij op bezoek kwam. Wauw!

Buurtgenoten

'Lichtelijk gespannen deed ik de deur open toen ze aanbelden. Een piepklein, verlegen jongetje in het lijf van een uit de kluiten gewassen puber stond daar, trillend op zijn benen. Ik had zoveel vragen: Waarom heb je het gedaan? Hadden jullie het voorbereid? Wat vond je van jeugddetentie? Besef je wat jullie mij aandeden? Hoe gaat het nu met je?

De jongen begon niet uit zichzelf te praten. Ik moest de antwoorden uit hem trekken. Toen ik hem vroeg of hij ook een zusje had en vertelde dat ik ook iemands zusje was, viel het kwartje. Hij bood zijn excuses aan en we gaven elkaar een hand. Vanaf nu waren hij en ik weer buurtgenoten, hij geen dader meer en ik geen slachtoffer. Zo eenvoudig kan het dus zijn.'

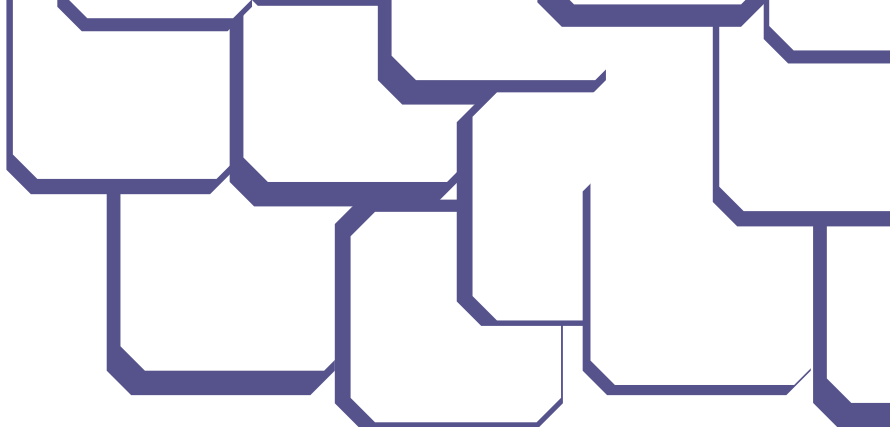

JAARREKENING 2016

BALANS

Balans op 31 december 2016 (na resultaatsbestemming)

	Toelichting	31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
Activa					
Rekening courant Vereniging Achmea	1	0		6.474	
Liquide middelen	2	1.644.736		1.469.791	
Vooruitbetaalde kosten	3	1.278		1.133	
Totaal activa			1.765.442		1.477.398
Passiva					
Reserves	4				
Bestemmingsfonds		545.000		545.000	
Overige reserves		468.445		676.033	
			1.013.445		1.221.033
Langlopende toezeggingen op projecten	6	118.100		0	
Kortlopende toezeggingen op projecten	6	415.800		209.500	
Liquide middelen	2	119.428			
Rekening courant Achmea B.V.	5	95.975		44.265	
Overig nog te betalen kosten	7	2.694		2.600	
			632.569		256.365
Totaal passiva			1.765.442		1.477.398

Staat van Baten en lasten

	Toelichting	2016	2015
		€	€
Baten			
Subsidiebaten	8	499.750	499.750
Saldo intrest	9	1.620	5.319
Totaal baten		501.370	505.069
Lasten			
Verstrekke subsidies	10	639.237	213.000
Overige lasten	11	69.721	118.901
Totaal lasten		708.958	331.901
Resultaat		-207.588	173.168

Kasstroomoverzicht

	Toelichting	2016	2015
		€	€
Stand liquide middelen per 1 januari		1.469.791	1.187.239
Baten uit fondswerving	8	508.826	499.750
Projectuitgaven		-266.161	-94.320
Kasstroom uit doelstellingen		242.665	405.430
Ontvangen rente	9	1.714	5.319
Betaalde overige kosten		-69.434	-128.197
Kasstroom uit operationele activiteiten		-67.720	-122.878
Stand liquide middelen per 31 december		1.644.736	1.469.791

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

TOELICHTING

Algemeen

Doelstelling

De doelstelling van Stichting Achmea Slachtoffer en Samenleving (SASS), statutair gevestigd aan de Handelsweg 2, 3707 NH te Zeist, zijn in de statuten omschreven als:

- Het initiëren, stimuleren en financieel ondersteunen van innovatieve activiteiten en projecten welke zich door middel van onderzoek, voorlichting en preventieve activiteiten richten op:
 - verbetering van de kwaliteit van de hulpverlening aan slachtoffers, door onder meer politie en justitie, instellingen in de gezondheidszorg, verzekeraars alsmede maatschappelijke hulpverlenende instanties;
 - de re-integratie van slachtoffers in de samenleving;
 - de bevordering van de sociale zelfredzaamheid van (potentiële) slachtoffers.
- Het vertalen van de resultaten van de hiervoor bedoelde activiteiten en projecten ten behoeve van de samenleving, waaronder tevens begrepen de verzekeringsbranche en

- (professionele) hulpverlenende instanties.
- Het bevorderen van de bewustwording en bekendheid bij het publiek en betrokken partijen van de positie van slachtoffers in de samenleving door middel van voorlichting, publicaties en conferenties omtrent de resultaten van de activiteiten en projecten van SASS.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met boek 2, Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en RJ 640. Tenzij anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde. De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden voor zover niet anders is vermeld, in hele euro's.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van SASS zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Begrotingscijfers

De baten bestaan uit de jaarlijkse bijdrage van Vereniging Achmea en ontvangen rente.

De projectvoorstellen van organisaties die projecten uitvoeren, worden door het bestuur beoordeeld. Op voorhand is niet aan te geven hoeveel projectaanvragen er binnen komen en wat de financiële consequenties voor SASS zijn. Het bestuur beoordeelt of de financiële situatie van de Stichting goedkeuring van de aanvragen toestaat.

Gezien de onzekerheid met betrekking tot de aanvragen voor projecten, wordt hiervoor geen begroting opgesteld. Om die reden zijn in afwijking op Richtlijn 640 geen begrotingscijfers opgenomen in deze jaarrekening.

Balansposten

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de kortlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Staat van Baten en Lasten

Verstreckte subsidies

Toezeggingen aan projecten worden voor de totale toezegging van het project direct ten laste van het resultaat gebracht. Terugnemingen of gedeeltelijk terugnemingen worden hierop in mindering gebracht.

Overige lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Ontvangen en betaalde intrest

De ontvangen en betaalde intrest wordt verantwoord in de periode waarop zij betrekking heeft.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode met een onderverdeling naar kasstromen uit doelstellingen en operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

1. Rekening courant Vereniging Achmea

Rekening courant Vereniging Achmea	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	6.474	7.049
Door Vereniging Achmea betaalde kosten	0	-575
Met Vereniging Achmea verrekende bedragen	-6.474	0
Stand per 31 december	0	6.474

De rekening courant wordt periodiek voldaan.

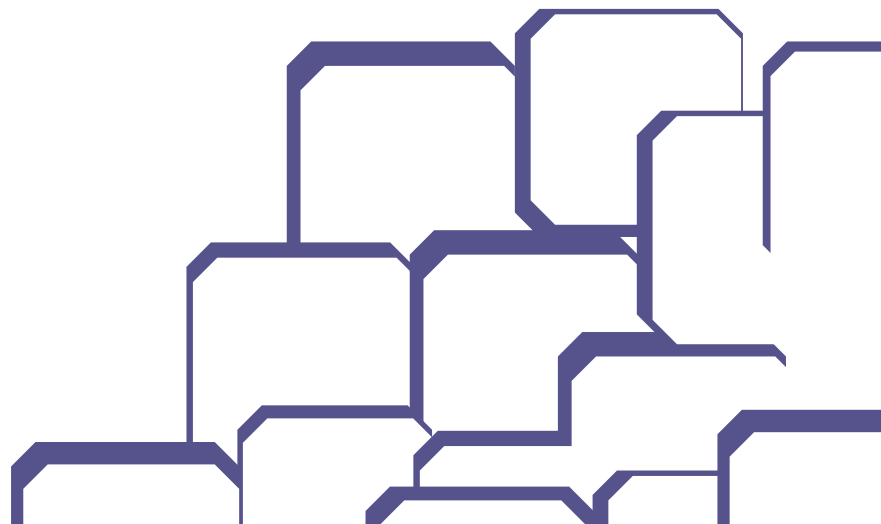
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting en zijn als volgt te specificeren:

2. Liquide middelen		
Liquide middelen	2016	2015
	€	€
ABN AMRO	-119.428	908.478
Staalbankiers basisrekening	1.764.164	561.313
Stand per 31 december	1.644.736	1.469.791

De vooruitbetaalde kosten zijn als volgt te specificeren:

3. Vooruitbetaalde kosten		
Vooruitbetaalde kosten	2016	2015
	€	€
Abonnementskosten	400	0
Licentiekosten hosting website	878	1.133
Stand per 31 december	1.278	1.133

De licentiekosten bedragen in totaal € 2.275 en kennen een looptijd tot en met juni 2017.

4. Reserves

Bestemmingsfonds	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	545.000	545.000
Dotering vanuit overige reserves	0	0
Resultaatsverdeling	0	0
Stand per 31 december	545.000	545.000

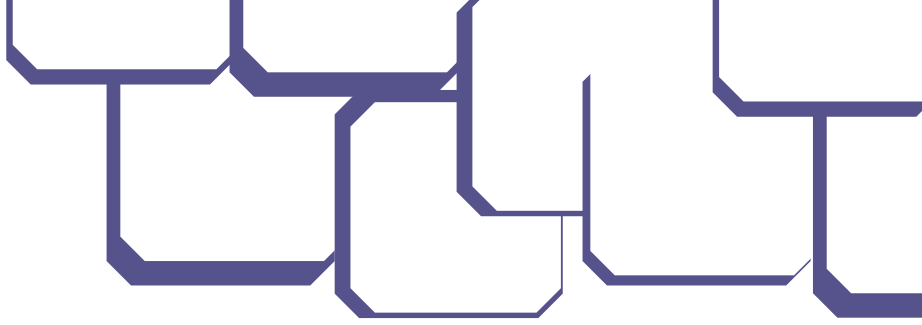
Als gevolg van afspraken met Vereniging Achmea ultimo 2011, is een reserve opgebouwd ter grootte van de jaarlijkse subsidie ad € 545.000. Onttrekkingen aan het bestemmingsfonds mogen alleen plaatsvinden met instemming van Vereniging Achmea.

Overige reserves	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	676.033	502.865
Resultaatsverdeling	-207.588	173.168
Stand per 31 december	468.445	676.033

5. Rekening Courant Achmea B.V.

Rekening Courant Achmea B.V.	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	44.265	12.526
Besteding projecten	308.928	136.140
Uitvoeringskosten en overige afrekeningen	74.429	117.979
Met Achmea B.V. verrekenende bedragen	-331.647	-222.380
Stand per 31 december	95.975	44.265

In 2016 zijn bestedingen en uitvoeringskosten betaald door Achmea B.V. Deze kosten zijn in rekening courant verrekend.

Dit betreft aangegane projectverplichtingen.

De gedane toezeggingen zullen in de volgende jaren tot betaling leiden:

6. Gedane toezegging projecten		
Gedane toezegging projecten	2016	2015
	€	€
2015		
2016		209.500
2017	415.800	
2018	112.050	
2019	6.050	
Stand per 31 december	533.900	209.500

7. Overig nog te betalen kosten		
Overige nog te betalen kosten	2016	2015
	€	€
Accountantskosten	2.600	2.600
Nog te betalen rente	94	0
Stand per 31 december	2.694	2.600

Deze posten hebben een looptijd van minder dan één jaar.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016

8. Subsidiebaten		
Ontvangen subsidies	2016	2015
	€	€
Reguliere bijdrage van Vereniging Achmea	499.750	499.750
	499.750	499.750

De reguliere bijdrage van Vereniging Achmea wordt jaarlijks vastgesteld.

9. Saldo intrest		
Saldo intrest	2016	2015
	€	€
Ontvangen intrest over liquide middelen	2.930	5.319
Betaalde intrest over liquide middelen	-1.310	0
	1.620	5.319

10. Verstrekte subsidies		
Verstrekte subsidies	2016	2015
	€	€
Toezeggingen op nieuwe projecten	636.896	247.000
Afgeronde projecten	2.341	-34.000
	639.237	213.000

In totaal zijn er in 2016 aan 9 nieuwe projecten subsidie toegekend (2015: 5). De bijdrage aan afgeronde projecten betreft een extra bijdrage aan het project Slachtoffers van medische missers.

11. Overige lasten		
Overige lasten	2016	2015
	€	€
Accountantskosten	3.872	2.528
Jubileumbundel	0	18.066
Kosten vernieuwing en onderhoud website	14.335	34.545
Kosten films afgeronde projecten	4.175	30.748
Advieskosten	6.352	0
Overige kosten	40.987	33.014
Stand per 31 december	69.721	118.901

In de overige kosten zijn de kosten van de secretaris/penningmeester van 0,2 fte voor het runnen van het bestuursbureau van SASS inbegrepen.

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te vermelden die van invloed zijn op de jaarrekening 2016.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2016

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de wijze waarop een eventueel resultaat moet worden verdeeld. Voorgesteld wordt van het resultaat over het boekjaar 2016 ten bedrage van € -207.588 (2015: 173.168) toe te voegen de Overige reserves. Dit voorstel is in de jaarrekening als zodanig verwerkt.

Zeist, 29 mei 2017

Namens het bestuur,

Dhr A.P.J. Höppener, voorzitter

ACCOUNTANTS- VERKLARING

Jaarverslag 2016

STICHTING ACHMEA SLACHTOFFER
EN SAMENLEVING

SASS

Postbus 866

3700 AW Zeist

Telefoon: 06 22 21 21 43

sass@achmea.nl

www.sass.nl

